Bijlage: Kwaliteitskader ruw gras en watergangen

1. VOORKOMEN VAN SCHADES EN RISICOBEHEERSING

Bij tegenstrijdigheden tussen dit kwaliteitskader en de bij het bestek behorende ecologische werkprotocollen prevaleren de ecologische werkprotocollen.

1.1. Voorkomen schade aan bodem

Weersomstandigheden:

Schade aan bodem en structuurbederf ontstaat vooral bij inzet van te zware machines en door inzet van machines tijdens of na afloop van een regenachtige periode. De werkzaamheden en de in te zetten machines dienen afgestemd te worden op de weersvoorspellingen. Voor de uitvoering van de tweede ronde ruw gras maaien dient vroegtijdig te worden begonnen met het maaien van de watergangen. Zo kunnen deze werkzaamheden worden afgerond voordat de grond door langdurige regenval in het najaar draagkracht verliest door drassigheid.

Inzet kraan:

De watergangen dienen waar dat ook maar enigszins mogelijk is vanaf de kant te worden geschoond met een kraan. Een kraan met rupsbanden met lage druk per cm2 heeft de voorkeur. Dit om te garanderen dat insporing beperkt blijft. Mocht desondanks schade aan de bodem en structuurbederf aan de bodem optreden, dan dient dit direct te worden gemeld bij de opdrachtgever. Binnen twee dagen dient hiervoor een voorstel voor herstel te zijn voorgelegd en dient bij akkoord van de opdrachtgever de ontstane schade vervolgens binnen 2 werkdagen te worden hersteld.

1.2. Voorkomen schade aan overige structuurbederf flora en fauna

Werken conform gedragscode en ecologische werkprotocollen:

Het werk dient te worden uitgevoerd binnen de "*Gedragscode Soortenbescherming gemeenten 2025 voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer*" en de twee aan het bestek toegevoegde ecologisch werkprotocollen die hierop aansluiten ("*Oevers en wateren*" en "*Kruidige begroeiingen en onbegroeide terreindelen*".

Uitvoerend personeel dient te voldoen aan de in deel 3 van het bestek gestelde certificeringseisen m.b.t. de hierboven genoemde gedragscode. Mocht onverhoopt worden geconstateerd dat zaken gesteld in dit kwaliteitskader strijdig zijn met de door de opdrachtgever aangeleverde ecologische werkprotocollen, dan is het gestelde in de ecologische werkprotocollen leidend. Dergelijke tegenstrijdigheden dient aan de opdrachtgever te worden gemeld.

Flora en Vogels:

Voorafgaand aan de maaiwerkzaamheden dient (uitgezonderd het areaal 10x maaien) op een op de mogelijk aan te treffen soorten juiste wijze te worden geïnventariseerd op bijzondere soorten flora en fauna (in het bijzonder vogelnesten). De waarnemingen dienen te worden vastgelegd en te worden

gerapporteerd aan de opdrachtgever. De beschermingszone van beschermde flora en fauna, zoals de nesten en vaste rust- en verblijfsplaatsen, dient te worden genoteerd op tekening en in het veld te worden gemarkeerd met vuren piketpalen en afzetlint, zodat geborgd wordt dat deze worden ontzien bij de werkzaamheden. Geluidsoverlast en andere verstoring bij nesten en vaste rust- en verblijfsplaatsen van fauna dient bovendien te worden voorkomen door nabij deze locaties niet op te starten, te rusten en/of materieel op te slaan.

1.3. Maatregelen ter voorkoming van vissterfte door zuurstoftekort

Werkwijze onderhoud watergangen:

Vissterfte in watergangen tijdens het uitvoeren van onderhoud kan verschillende oorzaken hebben:

• Beschadiging door messen;

• Verstikking door drastische daling van zuurstofwaarden in het water door o.a. omwoeling van slib;

• Onttrekking van vis aan het water ten gevolge van op de kant zetten van maaisel.

In aanvulling op het ecologisch werkprotocol "*Oevers en wateren*" dient de volgende voorzorgsmaatregelen te worden getroffen:

Beschadiging door messen/ maaiwerktuig

Een kleinere maaikorf dient te worden gebruikt (maximaal 2 meter breed) teneinde nauwkeuriger te kunnen maaien en zo te waarborgen dat de maaikorf 10 cm vanaf de bodem blijft. Dit voorkomt omwoelen van de bodem en doden of beschadigen van vis.

Verstikking

De watergangen met geen/beperkte werkbreedte zijn volgens het bestek tot 1 m diep. De verwachting is dat bij toepassing van een maaiboot gemakkelijk omwoeling van het slib ontstaat. Om deze reden wordt waar mogelijk altijd vanaf de kant gewerkt met een kraan met een lange/ verlengde giek. De maaiboot dient alleen te worden gebruikt waar niet vanaf de kant kan worden gewerkt omdat er geen ruimte is voor een kraan. Bij het gebruik van de maaiboot gelden daarnaast, in aanvulling op het ecologisch werkprotocol, de volgende maatregelen:

• Er dient conform het ‘Protocol Maaien in water bij warm weer’ te worden gewerkt. Dit betekent dat dagelijks de buitentemperatuur, de watertemperatuur en het zuurstofgehalte in het water wordt gemeten en geregistreerd en de werkzaamheden worden aangepast op wat het protocol bij de gemeten waarden aangeeft. Indien blijkt dat volgens het protocol op dat moment de werkzaamheden niet mag worden uitgevoerd, dient hierover gerapporteerd te worden aan de opdrachtgever. De opdrachtgever bepaalt of de werkzaamheden helemaal niet of op een later moment worden uitgevoerd.

• Het werk met de maaiboot start vanaf het uiteinde van de watergang, zodat vissen kunnen wegzwemmen.

• Wanneer wordt gesignaleerd dat de waterdiepte ontoereikend is of als de doorstroming van duikers onvoldoende is om de vissen te laten ontsnappen, dient de opdrachtgever hiervan op de hoogte te worden gebracht. De opdrachtgever bepaalt of de werkzaamheden helemaal niet of op een later moment worden uitgevoerd.

Onttrekking van vis aan het water ten gevolge van op de kant zetten van maaisel

Met het maaien van de watergang is het mogelijk dat vis, die in de begroeiing is gevlucht, op de kant terecht komt. Zodra het maaisel op de kant is gezet controleert de opdrachtnemer het maaisel op aanwezige vissen. De opdrachtnemer zet de vissen in emmers met schoon water en daarna terug in een watergang waar die dag niet gemaaid wordt. Zo mogelijk wordt de vis teruggeplaatst in een watergang waar eerder in de week al gemaaid is en inmiddels geen sprake meer is van negatieve effecten van de werkzaamheden op het zuurstofgehalte.

Vissen/Amfibieën:

In de ecologische data die als bijlage bij het bestek is toegevoegd, is een opsomming van de vissen, amfibieën en andere fauna (o.a. de waterslak 'platte schijfhoren' heeft invloed op de werkzaamheden) die voorkomen in de gemeente en hun verspreidingsgegevens.

De als bijlage aan het bestek toegevoegde ecologische werkprotocollen ('Oevers en wateren' en 'Kruidige begroeiingen en onbegroeid terrein') zijn op de door de opdrachtgever aangeleverde data gebaseerd. Zowel de verspreidingsdata van beschermde soorten als deze werkprotocollen worden in opdracht van de opdrachtgever jaarlijks door een ecologisch adviesbureau geactualiseerd. De werkprotocollen dient te worden gevolgd en indien beschermde soorten worden aangetroffen op plaatsen waar ze volgens de data van opdrachtgever niet voorkomen, dient deze informatie met de opdrachtgever te worden gedeeld. Omdat deze twee werkprotocollen betrekkelijk generiek zijn (wat betreft de aard van de werkzaamheden en omdat ~~ze~~ deze rekening houden met **alle** in Papendrecht aanwezige beschermde soorten), kan ook gebruik worden gemaakt van een digitale tool die de opdrachtgever voor gebruik op mobiele devices heeft ontwikkeld. Hiermee kan eenvoudig een specifiek ecologisch werkprotocol worden opgesteld dat rekening houdt met het tijdstip waarop werkzaamheden worden uitgevoerd en het exacte gebied binnen de gemeente. Dit geeft meer ruimte dan het generieke werkprotocol, o.a. omdat niet alle soorten overal in de gemeente voorkomen.

De aanwezigheid van beschermde vissen en amfibieën dient de opdrachtnemer af te stemmen met zijn medewerkers. De verspreidingsinformatie van beschermde soorten én de werkprotocollen worden vanzelfsprekend door opdrachtnemer beschikbaar gesteld aan zijn medewerkers.

Aantreffen beschermde soorten en invasieve exoten:

Bij aanwezigheid van nieuw aangetroffen (beschermde) flora en fauna alsmede nieuwe (locaties) invasieve exoten dient dit met de opdrachtgever te worden gedeeld door het aanleveren van shape-files (tenzij over het aanleveren andere afspraken worden gemaakt tussen opdrachtnemer en de opdrachtgever). Het gaat hierbij specifiek om nieuw aangetroffen soorten en uitbreiding van soorten die een min of meer vast permanent beschermd leefgebied hebben (bijv. locatie van een beverburcht) met speciale aandacht voor soorten die een permanent te beschermen essentieel leefgebied hebben (bijv. beverburcht en omgeving).

2. COMMUNICATIE

2.1 Communicatie omwonenden:

Indien verwacht wordt of geconstateerd wordt dat bewoners in de directe omgeving van de uitvoering van de werkzaamheden langer dan 2 dagen overlast kunnen ervaren dient de opdrachtnemer aan de opdrachtgever een voorstel te doen voor passende communicatie en zo mogelijk beperken van de overlast.

2.2 Communicatie met opdrachtgever en afhandeling bewonersmeldingen:

De opdrachtgever geeft meldingen van inwoners per e-mail of in voorkomende gevallen telefonisch aan de opdrachtnemer door met daarbij de termijn waarop de melding afgehandeld dient te worden. De opdrachtgever levert de opdrachtgever binnen de gegeven termijn een concept antwoord voor de inwoner aan, zodat de opdrachtgever de melding administratief af kan handelen.

3. DUURZAAMHEID

3.1 Minimaliseren gebruik maaiboot:

Op de bij het bestek toegevoegde Bestekkaart Watergangen is aangegeven waar sowieso vanaf de kant moet worden gewerkt met een kraan in plaats van door inzet van een maaiboot. Nagegaan dient te worden of op al die plaatsen inderdaad zonder maaiboot de vegetatie uit het water kan worden verwijderd. En nagegaan dient te worden of er nog andere plaatsen zijn waar met een kraan in plaats van met een maaiboot kan worden gewerkt. Het resultaat van deze inventarisatie wordt besproken aan het begin van de contractperiode met de opdrachtgever, zodat indien nodig nadere afspraken kunnen worden gemaakt over het minimaliseren van de inzet van een maaiboot.

3.2. Omgang met vrijkomend materiaal:

Gras

Voordat gestart wordt met het maaien van het gras dient een ronde te worden gemaakt om het zwerfafval op te ruimen. Hierdoor wordt schoon gras afgevoerd.

Team Beheer Openbare Ruimte
Gemeente Papendrecht